

Foreningen for fritt **Vaksinevalg**

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 Oslo
(sendt digitalt og per post)

Lillestrøm, den 19. desember 2019

HØRING - NOU 2019:13 “NÅR KRISEN INNTREFFER”.

1. INNLEDNING

Foreningen For Fritt Vaksinevalg er en ideell medlemsforening som ble etablert i 2015. Vi er tilknyttet den internasjonale paraplyorganisasjonen European Forum for Vaccine Vigilance som består av medlemsorganisasjoner fra 25 europeiske land med til sammen over 100.000 medlemmer.

Vår forening har som formål å fremme og forsvare individets rett til egne frie medisinske valg på vegne av seg selv og sine barn i samsvar med prinsippene i en moderne demokratisk rettsstat. Eiendoms- og råderetten over eget legeme må forbli hos individet selv. Dette angår oss alle og handler om en av de mest grunnleggende friheter som finnes. Retten til å bestemme over eget legeme er en fundamental menneskelig rettighet som ingen politiker bør kunne overdra til statlige eller overnasjonale myndigheter. Individet må beholde denne selvbestemmelsesretten, og foreldrene må beholde beslutningsmyndigheten og ansvaret for sine barn.

2. VÅR KOMMENTAR TIL LOVFORSLAGET

Innledningsvis vil vi fremheve at vi ikke kan se et behov for det nye lovforslaget da eksisterende lovgivning allerede gir myndighetene tilstrekkelig verktøy til å håndtere en krisesituasjon når det gjelder smittevern og vaksinerings.

Vi er bekymret for at lovforslaget vil frata borgerne det rettsvernet som finnes i gjeldende lov som

tar hensyn til Norges Grunnlov, menneskerettskonvensjonen og særlig prinsippet om frivillighet som er et etisk grunnprinsipp i helseloven.

De som velger å avstå fra vaksinerings er allerede en marginalisert gruppe som blir utsatt for mye ubegrunnet kritikk og sjikane i dagens samfunn. De vil i en krisesituasjon kunne bli utsatt for ennå kraftigere sanksjoner og forfølgelse fra samfunnet.

Vi må ikke glemme at rettsvernet i lovtekstene ble opprettet nettopp for å beskytte borgerne mot overgrep som kan forekomme i spesifikke situasjoner som i en krise.

Hvordan er det mulig å gi forsikringer om at disse lovene som er til beskyttelse for den enkelte borger skal respekteres, når lovforslaget i hovedsak går ut på å kunne sette disse til side? Hvor er i så fall kontrollmekanisme?

Vi stiller oss derfor bak høringsuttalelsen til ICJ-Norge: "... en lov som den foreslåtte vil bidra til å bygge ned det vernet av rettsstaten som særlig er viktig i krisetider. En skjønsmessig adgang til å gripe inn på alle samfunnets felt, endog direkte i rettsvesenet, vil åpenbart være fristende å benytte for den som vil misbruke ordningen i politisk øyemed."

3. KRITIKKVERDIG AT INTERNASJONALE FORPLIKTELSER OG LOVPÅLEGG OG DERIGJENNOM AVSTÅELSE AV NASJONAL BESLUTNINGSMYNDIGHET BLIR UTELATT I UTREDNINGEN.

Det gis inntrykk av at som egen nasjon og regjering står helt fritt til å styre vårt land og ta selvstendige beslutninger over hvordan vi ønsker å håndtere en krise hvis den skulle oppstå.

Men Norge er en del av en FN-styrt verdensorden og har forpliktet seg til flere bindende avtaler til en rekke internasjonale nettverk via WHO og EU dels via EØS-avtalen. Norge har avstått suverenitet og er forpliktet til å rette seg etter vedtak og instruksjoner fra disse internasjonale organer. Det er derfor uavklart i hvilken grad Norge kan ta egne avgjørelser i en krisehåndtering.

Utkastet gir ikke på noe punkt til kjenne det internasjonale påtrykket som finnes i forhold til kriseplanlegging og vaksinasjonspress. Dette blir ikke omtalt i forslaget selv om det som blir foreslått viser store paralleller til hva de overnasjonale organer har som målsetting og krav nå og i fremtiden overfor sine medlemsland, hvor nettopp planer for sektorovergripende kriselovgivning er satt opp som et nytt prioritert område. (mer utdypende om dette under punkt 11)

Her er noen av de internasjonale organer hvor Norge har inngått forpliktende eller delvis forpliktende avtaler med, dels overført beslutningsmyndighet til; WHO (Verdens Helseorganisasjon), IHR-forskriften (International Health Regulation), ECDC (European Centre for Disease Prevention and Control), NAPHS (National Action Plan for Health Security) GHSA (Global Health Security Agenda), GAVI (Global Alliance for Vaccines and Immunizations), SDGS (Sustainable Development Goals), GVAP (The global Vaccine Action Plan).

Dette kan legge store begrensninger på vårt selvstyre og mulighet for en smidig og optimal krisehåndtering. Dette burde ha vært belyst.

4. FOR Å DEMME OPP FOR DE UDEMOKRATISKE MEKANISMENE I LOVFORSLAGET BØR DET OPPRETTES ET EGET UAVHENGIG ORGAN MED OVERORDNET BESLUTNINGSMYNDIGHET SOM KAN TA LØPENDE STILLING TIL DET SOM BLIR VEDTATT I EN KRISEHÅNDTERING.

Vi foreslår at det opprettes et uavhengig **overordnet organ** som har som ansvar å avveie alle sider i en krisesituasjon med spesielt ansvar for å ivareta at menneskerettigheter og Grunnloven etterlevs. Dette organet må være tverrfaglig sammensatt av leger, infeksjonsspesialister, jurister og menneskerettsekspert, ekspert på krisehåndtering m.m.

Det må være et krav at disse ikke har noen bindinger til farmasøytisk industri.

Organet må ha ansvar for å tilveiebringe en overordnet oversikt og foreta helhetlige beslutninger som også eksisterende fagkomitter og organer i FHI, HOD m.fl. er underlagt.

I forbindelse med svineinfluensakampanjen i 2009 ble det gjort mange negative erfaringer. Kunnskapsgrunnlaget den gangen gav ikke grunnlag for de beslutninger som ble truffet, men sentrale myndigheter i FHI og HOD var refraktære for faglig korrektur fra tungt professoralt hold. Et slikt organ må være pålagt å forholde seg til slike faglige innspill og implementere disse i beslutningsgrunnlaget. Pandemibeslutningen i WHO ble i 2009 foretatt av en komite hvor det viste seg at flere hadde bindinger til farmasøytisk industri. (mer utdypende om dette under punkt 10)

Dette organet må også gis mulighet til å kommunisere direkte til befolkningen om deres faglige vurderinger og håndtering av krisesituasjonen. Dette er for å sikre åpenhet og tillit til myndighetsutøvelsen i befolkningen og motvirke manipulasjon med situasjonen. Jfr.. den åpenbare angstkampanjen i 2009 som ble skapt av myndighetene og media hvor det utad ikke ble vist noen vilje til korreksjon og selvkritikk underveis. Dette illustrerer behovet for et slikt uavhengig sektorovergripende organ med den avgjørende beslutningsmyndighet.

5. DET BØR FREMKOMME EKSPLISITT AV LOVEN HVILKE GRENSER MYNDIGHETENE IKKE KAN OVERSKRIDE SELV I EN KRISESITUASJON.

Selv om det i mandatet blir oppgitt at *“Grunnleggende rettigheter innen helse skal ikke omfattes”* blir ikke dette videre forklart. Hvis myndighetene ønsker at befolkningen skal ta en vaksine bør det være et krav til at alle borgere får mulighet til et informert samtykke. Dette innebærer at man får tilstrekkelig informasjon om vaksinen, at vaksinerings skal være frivillig og at man ikke på noen måte blir utsatt for press eller overtalelse.

Når det kommer til tvangslovgivning står det allerede i smittevernloven jf. § 3-8 andre ledd at myndighetene i ekstraordinære situasjoner kan ilegge ikke-vaksinerte personer restriksjoner på bevegelse, deltakelse i organisert samvær eller andre nødvendige forholdsregler, jf. tredje ledd.

Man har derfor allerede sterke virkemidler man kan ta i bruk med tvang overfor personer som ikke ønsker å la seg vaksinere. Vi ser derfor ikke at det skal være nødvendig med en ny lov som kan utløse nye fullmakter utover dette. De restriksjoner som foreligger her er forenlig med samfunnets akuttbehov selv om det vil innebære en innskrenkning av rettigheter til den det gjelder.

Vi mener derfor det er på sin plass å gi konkrete garantier for at det ikke skal kunne vedtas tvangsvaksinering av befolkningen, som i dette tilfellet ville være at man direkte blir pålagt å la seg vaksinere mot sin vilje.

Dette vil i så fall stå i så sterk motstrid mot menneskerettighetene at uansett hvor alvorlig krise fortøner seg kan dette **aldri rettfærdiggjøres**.

Fordi denne loven sier veldig lite konkret om hva man kan foreta seg i forhold til å gripe inn i individets rettigheter bør man av hensyn til den usikkerhet og dermed psykiske belastningen dette skaper, uttrykkelig skrives inn en klausul i loven om at **tvangsvaksinering ved hjelp av politi- og militære myndigheter ikke skal forekomme**.

Foreldreansvaret må forbli hos foreldrene som velger å ikke vaksinere sine barn.

Foreldreansvaret kan ikke fratras foreldre som ikke ønsker at deres barn skal vaksineres. Denne beslutningen må ligge hos foreldrene selv om myndighetene mener det beste er at alle lar seg vaksinere.

Slike garantier må gies og det må fremkomme helt konkret i lovteksten Nettopp fordi det er en belastning for de av oss som ikke ønsker å la seg vaksinere at lovteksten er såpass diffus.

Vi ser at dette heldigvis også blir problematisert i forslaget:

Det står på side 102, Punkt 11.2.2 *“Videre kan det være uheldig og betenkelig om man i normaltid har stående lovgivning som beskriver inngripende og belastende tiltak”*.

Side 103, punkt 11.2.3 *“Samtidig følger det av legalitetsprinsippet at borgerne i størst mulig grad skal kunne **forutberegne sin rettsstilling basert på skreven lovgivning**. Forutberegnelighet forutsetter dermed at lovgivning som hjemler inngrep i privates rettssfære, **presiseres i størst mulig grad og ikke etterlater et for stort rom for skjønnsvurderinger**. Presisjon tilrettelegger samtidig for at det kan føres kontroll med og etterprøving av forvaltningens myndighetsutøvelse. En sektorovergripende forskriftshjemmel legitimert av ulovfestede nødrettsprinsipper, vil med nødvendighet måtte være relativt vid og skjønnsmessig utformet for å kunne fungere som et fleksibelt og effektivt verktøy ved krisehåndtering. På generelt grunnlag kan det hevdes at slik fullmaktslovgivning vil utfordre hensynet til forutberegnelighet og potensielt komme i konflikt med legalitetsprinsippet i Grl. § 113.”* (Vår utheving)

Mer informasjon og utdypet begrunnelse for ovennevnte kommentarer og forslag følger nedenfor.

Med vennlig hilsen

På vegne av Foreningen For Fritt Vaksinevalg

Sigurd Nes
styreleder